

ÕPETAJA – ENDA ÕIGUSE TUNDJA

EESTI ÕPETAJATE LIIDU KONVERENTS

Indrek Kilk

A close-up photograph of two pieces of chalk, one blue and one orange, resting on a light-colored wooden surface. The background is softly blurred, showing more of the wooden surface and some indistinct shapes.

Õpetajana töötamisega kaasnevad õigused

1. Õigused, mis kaasnevad töösuhtes olemisega

Õigus saada tehtud töö eest tasu; saada ettenähtud ulatuses puhkust; saada teadmiste ja oskuste arendamiseks koolitust jne.

2. Õigused, mis kaasnevad õpetaja ametikohaga

Õigus töötasule ja puhkusele Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud ulatuses; turvalisele koolikeskkonnale; saada lähtetoetust; rakendada õpilaste suhtes tugi- ja mõjutusmeetmeid jne.

A close-up photograph of several pieces of colored chalk (blue, orange, yellow) lying on a light-colored wooden surface. The chalk is slightly out of focus, with the blue piece in the foreground being the sharpest.

Õiguse peamised allikad

Töösuhtega kaasnevates küsimustes eelkõige töölepingu seadus; tööleping; ametijuhend; töökorralduse reeglid jne.

Õppe- ja kasvatustegevusega kaasnevates küsimustes põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ja teised õigusaktid; kooli põhimäärus jne.

A close-up photograph of several pieces of colored chalk (blue, orange, yellow) lying on a light-colored wooden surface. The background is blurred.

Mida teha tekkinud küsimuse korral?

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse § 3 alusel on valitsusasutus, valla- või linnavalitsus, osavalla või linnaosa valitsus või valla- või linna ametiasutus kohustatud andma tasuta selgitusi tema poolt välja töötatud õigusaktide või nende eelnõude, asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ja asutuse pädevuste kohta.

§ 4 lõike 1 kohaselt korraldab riigi- või kohaliku omavalitsuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku asutuse juht isikute vastuvõtmise selleks pädeva ametniku või töötaja poolt või võtab isikud ise vastu selleks ettenähtud ja avalikult teatavaks tehtud vastuvõtuajal.

Kuidas reageerida vägivallajuhtumile või kiusamisele koolis?

PGS § 44 lg 1 - Kool tagab õpilase koolis viibimise ajal tema vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

Õpetaja jaoks on sekkumine koolivägivalda kindlasti vägagi komplitseeritud. Kui õpetaja ei sekku, jätab ta nõrgemad kaitseta. Kui sekkub, võib juhtuda, et ta piirab aluseta õpilaste õigusi.

Ükskõik kui tõsine konkreetne kiusamisjuhtum ka ei oleks, peaks reaktsioon sellele:

- olema selge, otsekohene ja aus ning vältima alandust, sarkasmi, agressiooni, ähvardusi või manipuleerimist;
- toimuma kohe ja võimaldama pikema aja jooksul selle juurde tagasitulemist;
- kaasama vahejuhtumi dokumenteerimist (kes oli asjasse segatud ja mida tehti);
- kaasama võimalikult vara pere;
- andma õpilastele võimaluse probleem omavahel ära lahendada.

A close-up photograph of several pieces of colored chalk (blue, orange, yellow) lying on a light-colored wooden surface. The background is softly blurred.

Kuhu pöörduda õiguste rikkumise korral?

TLS § 105 lõike 1 alusel võib esitada hagi kohtule või avalduse töövaidluskomisjonile ülesütlemise tühisuse tuvastamiseks 30 kalendripäeva jooksul ülesütlemisavalduse saamisest.

Individaalse töövaidluse lahendamise seaduse § 4 lõike 2 kohaselt võivad töötaja ja tööandja pöörduda individaalse töövaidluse lahendamiseks töövaidluskomisjoni või kohtusse. Töösuhetest tulenevate õiguste tunnustamiseks ja rikutud õiguste kaitseks nõude esitamise tähtaeg töövaidluskomisjoni või kohtusse pöördumiseks on 4 kuud (v.a töölepingu ülesütlemise vaidlustamine ning töötasu nõude esitamine).

Kuhu pöörduda õiguste rikkumise korral?

HTM 2.10.2002.a „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ § 22 lg 1 - Kui pedagoog ei nõustu atesteerija otsusega ametijärgu omistamise kohta, on tal 10 päeva jooksul otsusest teadasaamisest õigus esitada HTM atesteerimiskomisjonile taotlus ettekirjutuse tegemiseks asja uueks otsustamiseks.

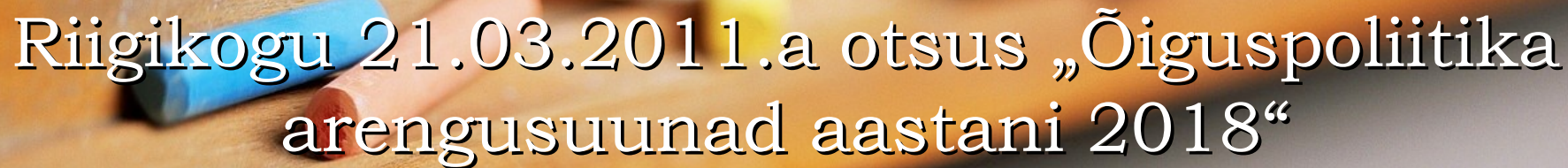
Õigus pöörduda halduskohtusse, kelle pädevuses on avalik-õiguslikus suhtes tekkinud vaidluste lahendamine. HKMS § 44 kohaselt võib kaebusega halduskohtusse pöörduda isik üksnes oma õiguse kaitseks. Muul eesmärgil, sealhulgas teise isiku õiguse või avaliku huvi kaitseks, võib isik kohtusse pöörduda vaid seaduses sätestatud juhul.

Kuhu pöörduda õiguste rikkumise korral?

Õiguskantsler – Õiguskantsleri seaduse § 19 - Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste kaitseks õiguskantsleri poole taotlusega kontrollida, kas riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus või organ, avalik-õiguslik juriidiline isik või avalikke ülesandeid täitev füüsiline või eraõiguslik juriidiline isik järgib põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

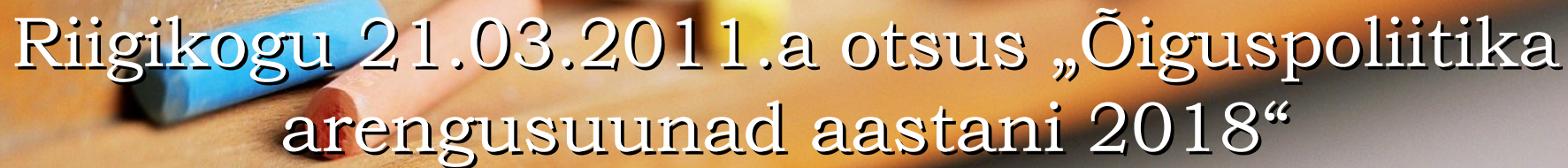
Riigikogu 21.03.2011.a otsus „Õiguspoliitika arengusuunad aastani 2018“

Õigussüsteem saab olla efektiivne ainult juhul, kui selle pakutavaid võimalusi piisavalt tuntakse ja kasutatakse – seega on oluline elanike piisav õigusteadlikkus.

2007.a tegi Justiitsministeerium esimest korda uuringu, mille eesmärgiks oli saada andmeid Eesti elanike õigusteadlikkuse kohta.

V osa Kuna õigusteadlikkus on seaduse eesmärgi saavutamise eeldus, siis tuleb õigusteadlikkusele pöörata süsteemset tähelepanu.

Ühiskonnagruppide puhul, kelle õigusteadlikkus ei ole piisavalt hea, tuleb leida võimalusi selle parendamiseks. See eeldab, et uuringute käigus tehakse need grupid kindlaks ning neile harjumuspäraste kanalite kaudu selgitatakse neile kehtiva õiguse sisu.

Riigikogu 21.03.2011.a otsus „Õiguspoliitika arengusuunad aastani 2018“

Iga seaduseelnõu väljatöötamise eel koostatavas kontseptsioonis peab sisalduma eraldi selgitus selle kohta, kuidas kavatsetakse seaduse muutmise tõttu õigusteadlikkuses tekkiv lünk täita.

Õigusteadlikkuse suurendamise vahendiks on ka konkreetse asja lahendamisel isikule õiguslike selgituste andmine avaliku võimu poolt.

Õigusaktide ja õigusinfo kättesaadavuse parandamiseks tuleb Vabariigi Valitsusel 2012. aasta lõpuks luua praeguste mitmete õigusinfot sisaldavate infosüsteemide, nagu Riigi Teataja, e-õiguse, Riigikogu ja Riigikohtu veebilehtede, kaasamisveebi jms baasil ühtne õigusinfosüsteem.

TÄNAN!